

5. Майбутній учитель технологій повинен бути спроможним забезпечити необхідний рівень комфорту та безпеки як собі, так й іншим особам у звичайних і надзвичайних ситуаціях у сфері майбутньої професійної діяльності.

Література:

1. Гоноболин Н.Д. Книга об учителе. — М.: Просвещение, 1985. — 260 с.
2. Гончаренко С.У. Принцип фундаментальності освіти. //Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. — Кіровоград, 2004. — Вип. 55.— С. 3-9.
3. Кузьмина Н. В. Понятие « педагогическая система» и критерии ее оценки // Метод системного педагогического исследования. — Л.: ЛГУ, 1980. — 172 с.
4. Физический энциклопедический словарь / Гл. ред. А.М. Прохоров. Ред. Кол.: Д.М. Алексеев, А.М. Бонч-Бруевич, А.С. Боровик-Романов и др. — М.: Сов. энциклопедия, 1983, — 928 с.
5. Шацкий С.Т. Педагогические сочинения. Собр. соч. в 2 т. — М.: Просвещение, 1975. — Т.2. — 212 с.
6. Щербаков А. И. О подготовке студентов — будущих учителей к исследованию педагогических явлений и процессов: Сб. научных трудов / Под ред. А.И. Щербакова. — Л.: ЛГУ, 1977. — С. 124-131.
7. Ящук С. М. Організація проектно-технологічної діяльності учнів основної школи на уроках трудового навчання: Дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. — Умань, 2004. — 201 с.

У статті розкриваються особливості підготовки вчителів технологій до формування культури безпеки життєдіяльності учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Ключові слова: вчитель технологій, технологічна освіта, професійна підготовка, педагогічна система, учні основної школи, формування культури безпеки життєдіяльності.

УДК 378. 14

Г.В. Товканець, м. Мукачєво, Україна
О.С. Товканець, м. Хуст, Україна

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ПРОГРАМ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЧЕХІЇ І СЛОВАЧЧИНІ

У ряді країн Європейського Союзу пріоритетності набула проблема модернізації системи вищої освіти, зокрема в реалізації інтеграційних процесів, що зумовлено відмінностями в розвитку регіонів Європейського співтовариства в соціальній та економічній сферах. Тому Європейський Союз надає підтримку, зокрема фінансову, для певних галузей, для того щоб знівелювати наявні суперечності. Європейський Союз сформував ряд програм, маючи на меті спрямувати їх на удосконалення тієї чи іншої галузі. З-поміж багатьох освіта є одним з пріоритетних напрямів, розвиток якого потребує уваги різних фондів і міжнародних програм.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що проблема євроінтеграції та ролі міжнародних програм і фондів у формуванні конкурентоспроможності освітньої галузі була предметом досліджень вітчизняних (В. Кремень, Л. Лук'янова, О. Матвієнко, Н. Ничкало, О. Огієнко, А. Сбруєва та ін.) і зарубіжних (М. Бабіц, Р. Гавран, Я. Проух та ін.) вчених. На нашу думку, заслуговує на увагу вплив міжнародних програм і фондів на розвиток вищої освіти в країнах Європейського Союзу, зокрема Чехії і Словаччини, в яких відбуваються позитивні зміни в підготовці кваліфікованих спеціалістів.

Мета статті: здійснити аналіз впливу міжнародних програм на інноваційний розвиток вищої освіти в Чехії і Словаччині.

Лісабонською стратегією визначено формування конкурентоспроможного європейського простору, де вища освіта постає потужним двигуном економічного зростання. Це шлях до підвищення рівня життя та розширення нових можливостей. Крім того, це є найкращою гарантією, що убезпечить від безробіття. Європейський освітній простір передбачає

удосконалення вищої освіти і професійної підготовки молодого покоління з метою надання можливості молодим людям здобувати знання, формувати професійні уміння і навички, необхідні для реалізації їх потенціалу в плані працевлаштування та розвитку кар'єри [6, с. 17].

Зазначимо, що в Чехії і Словаччині інноваційному розвитку вищої освіти значною мірою сприяє участь у міжнародних освітніх програмах. У цьому контексті важливою є підтримка та заохочення інноваційного досвіду в галузі викладання та наукових досліджень; надання можливостей студентам здобувати знання, формувати професійні уміння та навички шляхом навчання чи стажування у зарубіжних ВНЗ, а також транскордонне співробітництво у справі підвищення якості вищої освіти; розширення проблематики наукових досліджень, що є актуальними для економіки країн, залучення ініціативних, творчих випускників вищої школи до науково-дослідницької діяльності. Крім того, завданням вищої школи є зміцнення зв'язків між освітою, науково-дослідницькими центрами і бізнесом, що сприятиме взаємному впровадженню інновацій, забезпеченню ефективного фінансування, надасть більше можливостей в управлінні вищими навчальними закладами. Схарактеризуємо деякі з них.

Європейський фонд регіонального розвитку (ЄФРР) (Evropský fond pro regionální rozvoj) (EFRR) (1957) спрямовує діяльність на зміцнення місцевих програм розвитку інфраструктури та підтримки підприємництва і зайнятості в регіонах. Фонд здійснює інвестиції в інфраструктурні проекти, що сприяють розвитку інформаційного суспільства, передачі ноу-хау, заохочує інвестиції в людські ресурси, стимулює транскордонне співробітництво, надає фінансову допомогу економічно слабшим європейським країнам і тим, які прагнуть до підвищення конкурентоспроможності у сфері зайнятості [3].

Прикладом такої діяльності є проект *«Співпраця регіонів у сфері зайнятості і освіти»* (Spolupráce regionů v oblasti pracovních míst a vzdělání) (EdTWIN (Education Twinning)), до якого залучені Австрія, Чехія, Словаччина, Угорщина. Уже понад 10 років проект спрямований на формування європейської ідентичності й позитивного комунікативного досвіду в умовах полікультурного європейського середовища, формування взаємовигідного партнерства у сфері працевлаштування та кваліфікації кадрів у прикордонних регіонах Австрії, Чехії, Словаччини, Угорщини. Студентам і викладачам він дає можливість поглиблювати знання та поліпшити перспективи працевлаштування в регіоні через транскордонне співробітництво у галузі освіти. Реалізація проекту сприяє створенню робочих місць, підвищенню якості освіти, розвитку джерел оновлення енергії, підвищенню продуктивності праці і забезпеченню можливості доступу всіх громадян до підвищення кваліфікації. У зв'язку з швидким зростанням важливості чеської, словацької та угорської мов в Австрії особлива увага приділяється вивченню цих мов, зокрема, шляхом проведення семінарів, стажування у сусідніх країнах, культурно-мистецьких проектів, створення навчальних посібників, організації майстер-класів, дискусій, підготовки програм спільних заходів, організації візитів до сусідніх країн з метою ознайомлення з умовами і правилами працевлаштування. EdTWIN сприяє реалізації освітніх програм за тематичними напрямками: «Партнерство зі школами», «Освітнє співробітництво», «Стажування в сусідньому регіоні», «Семінари та проектні дні вивчення мов», «Мовні курси для студентів і викладачів у Відні», «Стажування для студентів в сусідньому регіоні», «Співробітництво в галузі професійної освіти», «Загальна підготовка педагогів», «Розробка навчальних матеріалів для вивчення мови сусідньої країни», «Конференції та форуми для педагогів сусідніх країн». В рамках програм можуть розглядатися різні проблеми, які пов'язані в основному з питаннями соціально-економічного розвитку [1].

Європейський соціальний фонд (ЄСФ) (Európsky sociálny fond) (ESF) був заснований відповідно до Римського договору 1957 р. і є найстарішим із структурних фондів Європейського Союзу. Основним завданням ЄСФ є підтримка заходів, спрямованих на забезпечення зайнятості, підвищення грамотності та кваліфікаційного рівня молоді й соціально незахищених верств населення; стимулювання інновацій, неперервного навчання і мобільності працівників. ЄСФ є основним європейським інструментом у формуванні стратегії зайнятості та працевлаштування, допомоги людям отримати кращу роботу і забезпечення рівних можливостей зайнятості для всіх

громадян, інвестування в людський капітал. Різні форми і напрями роботи сприяють не тільки вирішенню проблем працевлаштування, але більшою мірою — у формуванні знань, навичок професійної діяльності [4].

Реалізація програми «Розвиток людських ресурсів в м. Прага» (2005) здійснювалася на основі лекцій, тренінгів, практичних занять за напрямками: «Підтримка освіти для покращення мовних навичок»; «Сприяння розвитку освіти в питаннях структурних фондів»; «Формування навичок в галузі ІКТ»; «Формування управлінських навичок». Тематика курсів спрямована на формування професійних навичок у практичній управлінській діяльності: «Основи проєктувального менеджменту», «Тайм-менеджмент», «Розвиток презентаційних навичок», «Методи ведення переговорів». Цільовою аудиторією є працівники міністерств і відомств, керівники структурних підрозділів підприємств Пріоритетними програмами в період з 2007 по 2013 рр. у європейському співтоваристві були «Інфраструктура та регіональний розвиток», «Інновації, інформатизація та економіка знань», «Людські ресурси та освіта».

Так, наприклад, грант «Розширення і підвищення активної політики зайнятості» зміст якого спрямований на теоретичне навчання та формування практичного досвіду у сфері бухгалтерського обліку (акредитація МОМС Чехії), моніторинг фінансових можливостей на ринку праці, забезпечення персонального консультування (діагностика, практичне застосування на ринку праці), забезпечення професійного консультування та забезпечення цільових груп на ринку праці, має фінансове забезпечення: 6 956,9 тис. чеських крон,

Метою проекту є активізація політики зайнятості та активний пошук роботи (у співпраці з партнерами і установами) у сфері «Бухгалтерія із застосуванням ПК»; впровадження нових інструментів активної політики зайнятості, здійснення аналізу ринку праці, індивідуальні консультації із застосування бухгалтерського обліку в ринкових умовах, забезпечення зайнятості/самозайнятості; конкретизація адресності та підвищення ефективності існуючих інструментів навчання за напрямом «Бухгалтерський облік»; безперервний моніторинг активного ринку праці, проактивний підхід до потенційних роботодавців і цільових груп з урахуванням індивідуальних особливостей; розширення превентивних консультаційних та інформаційних служб. Форма навчання: комбінована (теоретична частина — 210 год.; практичне навчання — 630 год., проведення персональних консультацій (практичні консультації щодо ринку праці); бухгалтерської експертизи.

У багаторічному бюджеті ЄС (2014-2020) передбачено значне зростання фінансування в сфері освіти, навчання молоді (+73%), що свідчить про визначальну роль вищої освіти у сприянні економічному зростанню. Програма реформ з модернізації вищої освіти буде визначати бюджетні пріоритети програм ЄС для підтримки освітніх реформ. Значні фінансові вкладення в освітню галузь передбачені наприклад, для Чехії і Словаччини [5; 7].

Так, для Чехії фондами Європейського Союзу для різних програм передбачено 26,7 млрд. євро, з яких значна сума виділяється на фінансове забезпечення програми «Освіта для конкурентоспроможності», що розподілена на декілька тематичних підпрограм. Серед них чільне місце займає тематична підпрограма «Вища освіта, дослідження та розробки», на яку сформовано 2 цільові фонди з загальною сумою 626 500, 0 тис.євро, тобто 53 % від коштів загальної програми. Таке фінансування спрямоване на впровадження інноваційних освітніх програм в коледжах та університетах у відповідності з потребами економіки знань та потребами ринку праці; залучення експертів з виробничої сфери та із-за кордону для розробки і реалізації цих програм; підвищення кваліфікації педагогів вищої школи, менеджерів, адміністративного персоналу; спеціальної підготовки наукових працівників і розвитку, навчання та удосконалення професійного рівня наукового персоналу; забезпечення його мобільності між науково-дослідницькими центрами та приватними і державними секторами економіки, співробітництво між вищими навчальними закладами, науково-дослідними центрами та бізнесом [5].

Важливою також є *операційна програма «Словаччина-Чехія»*, що діє в рамках програми «Європейське територіальне співробітництво», яка фінансується Європейським фондом регіонального розвитку. Загальна мета програми полягає в спільній підтримці розвитку регіону,

що формується зі словацького боку Трнавським, Тренчинським та Жілінським краями, з чеської сторони — Піденноморавським, Злінським та Моравосілезьким краями у рамках Шенгенської зони. Пріоритетами програми «Словаччина — Чехія» є:

1. Сприяння соціальному, культурному та економічному розвитку і співробітництву в прикордонних районах, на що направлено понад 50 % загального фінансування. Цей напрям передбачає розробку наступних питань: спільне співробітництво та створення мережі навчальних закладів; відтворення та збереження регіональних культурних традицій; розвиток людських ресурсів та підготовка кадрів; удосконалення транскордонного та економічного співробітництва; підвищення потенціалу туристичної діяльності, розробка спільного туристичного продукту

2. Розвиток прикордонного регіону та охорона навколишнього середовища (40 % фінансування). Це насамперед покращення інфраструктури прикордонних регіонів, підтримка регіональної та місцевої ідентичності та характеру ландшафту в прикордонних районах, створення умов, необхідних для відтворення та сталого розвитку [9].

Як бачимо, освітні програми ЄС мають чітке освітньо-професійне спрямування, що дає змогу здійснювати ефективну та інноваційну економічну і соціальну перебудову в умовах глобалізації та інтеграції європейського суспільства.

Для розвитку вищої освіти Чехії і Словаччини значну методичну і фінансову допомогу надавали міжнародні програми **SOCRATES**, **GRUNDTVIG**, **LINGUA**, **ERASMUS** та інші.

Загальні цілі програми SOCRATES спрямовані на вирішення наступних завдань вищої освіти: сприяти розвитку якісної освіти; сприяти навчанню протягом життя; посилити європейський вимір в освіті; полегшити широкий транснаціональний доступ до освітніх ресурсів в Європі; забезпечити рівність можливостей в освіті; забезпечити кількісне і якісне поліпшення володіння мовами країн-членів Європейського Союзу; розвивати міжкультурний вимір освіти; сприяти посиленню співпраці та підвищенню мобільності у сфері освіти; сприяти обміну між освітніми установами; розвивати відкрите і дистанційне навчання; сприяти прогресу у визнанні дипломів та періодів навчання; розвивати обмін інформацією; заохочувати інновації у розвитку освітніх практик і матеріалів [7, с. 51]. До програми залучаються всі сегменти сфери освіти, починаючи від інститутів середньої та вищої освіти і закінчуючи організаціями навчання дорослих. Комплексний характер програми дає можливість не тільки забезпечувати розвиток горизонтальних інтеграційних процесів на рівні, наприклад, вищої освіти, а й вертикальну інтеграцію між рівнями освіти, а також створити умови, що забезпечують якість цих процесів, через програми, що перемешовуються. Для кожної сфери навчання програма пропонує схеми мобільності як для студентів, так для викладачів. Для більшості акцій пропонувані види діяльності з підтримки мобільності є найбільш значущими і сприяють підвищенню вартості освіти в європейському вимірі [2].

Основним завданням програми ERASMUS було збільшити число студентів, які проводять інтегрований період навчання на території іншої держави — члена ЄС до 10 % студентів через надання грантів. Програма ERASMUS також мала сприяти розвитку співробітництва між навчальними закладами. Ця мета реалізовувалася шляхом формування мережі європейських університетів (European University Network), що підтримують Програми міжуніверситетського співробітництва (Inter-University Cooperation Programmes). Програми співпраці включали в себе угоди між університетами чи інститутами різних країн-членів ЄС щодо стосується студентського обміну та визнання періодів навчання як частини кваліфікації в рідній країні студента. ERASMUS також підтримувала проекти, спрямовані на розробку спільних навчальних програм, на забезпечення академічного визнання дипломів та періодів навчання, передбачаючи роботу з Європейською системою перезарахування кредитів (ECTS).

Програма GRUNDTVIG. З усіх акцій програми SOCRATES акція GRUNDTVIG вважається найбільш інноваційною, по-справжньому успішною щодо освіти дорослих. GRUNDTVIG доповнює ERASMUS і COMENIUS, допомагаючи розширити шкільну та вищу освіту новими цільовими групами і новими завданнями, що відповідають меті освіти впродовж усього життя.

Хоча цілі акції GRUNDTVIG є досить конкретними, однак водночас порівняно загальними, тому іноді буває складно дистанціюватися від цілей інших близьких напрямів. Діяльність GRUNDTVIG урегульовується відповідно до принципів управління, що застосовуються до децентралізованих акцій. Однак важливо згадати про одну особливість, яка є унікальною для GRUNDTVIG. На відміну від інших акцій, GRUNDTVIG не пов'язана з положеннями Рішення про розподіл бюджету децентралізованих акцій. Для того, щоб забезпечити повне використання доступного бюджету та відповідність попиту, тільки 20 % виділеного фінансування розподіляється відповідно до формули, заснованої на соціальних, економічних і географічних критеріях, в той час як 75 % розподіляється відповідно до попиту. Такий метод довів свою ефективність, особливо для нових акцій, що розробляються на різних рівнях в різних країнах. Інший інноваційний аспект GRUNDTVIG полягає в тому, що 5 % резервного фонду розміщується в спільному фонді для 30 країн-учасниць, що найбільш важливо для країн-кандидатів, де освіта дорослих найбільшою мірою потребує підтримки. Програма SOCRATES враховує практичні вимоги, пов'язані з наступними аспектами: знання інших освітніх систем, обмін освітнім досвідом, розвиток відповідних інструментів для досягнення транснаціональних цілей освітньої політики та підтримка національної політики. Ці завдання реалізуються в рамках сукупності широкого спектру видів діяльності, пропонованих в рамках Програми.

TEMPUS — Транс'європейська програма мобільності (Trans-European Mobility Programme) для університетів, що була заснована відразу після прийняття попередніх ключових рішень про приєднання країн Східної та Центральної Європи до ЄС з метою сприяння соціально-економічним перетворенням за допомогою розвитку співпраці у вищій школі (1989). Програма TEMPUS є інструментом ЄС у розвитку співпраці між вищими освітніми установами держав-членів та країн-партнерів. Вона спрямована на формування багатосторонніх партнерств, розвиток мережевої взаємодії, сприяння спільній розробці нових навчальних програм, оволодіння викладацьким та адміністративним персоналом новими навичками управління і більшої відкритості освітніх систем країн-партнерів для громадянського суспільства. Програма поєднує підхід «знизу вгору», за якого ініціатива надається в основному університетам, з підходом «згори вниз», згідно з яким для кожної з країн-партнерів визначаються національні пріоритети з метою максимального впливу Програми на процеси освітніх трансформацій.

Програма підтримує три типи проектів:

1. Спільні європейські проекти, що представляють собою багатосторонні проекти, які об'єднують освітні установи з ЄС та країн-партнерів з метою підтримки ВНЗ в країнах-партнерах в їх зусиллях, спрямованих на розвиток та оновлення навчальних планів або університетського менеджменту. Мета проектів — формування багатосторонніх партнерств та розвиток академічної взаємодії, міжуніверситетських мереж. Ці проекти також сприяють зміцненню інституційної структури в країнах-партнерах.

2. Структурні і комплементарні заходи, що також представляють собою різноаспектні проекти, призначені для підтримки короткострокових пріоритетних заходів, тісно пов'язаних з пріоритетами країн-партнерів, спрямованих на системне реформування.

3. Гранти індивідуальної мобільності, які видаються персонально професорам, лекторам, штатним співробітникам або представникам міністерства з метою підтримки їх поїздок в інші країни для проведення робіт, пов'язаних з окремими процесами реформування, ознайомленням з системами та інститутами освіти країн-реципієнтів, участі у семінарах або читання лекцій. Програма помітно вплинула на створення стійких систем взаємозв'язку на персональному рівні і партнерських відносин між навчальними закладами в країнах — членах ЄС та країнах-партнерах. За оцінками учасників та експертів, сила моделі багатосторонньої мобільності також у тому, що вона «сприяє розвитку підприємництва на рівні факультетів, що дає поштовх для просування інновацій та реформ знизу вгору. В результаті виникає широке розмаїття інноваційних проектів» [10].

Експертні оцінки підтверджують наявність високої узгодженості між цілями Програми та інструментами, які використовуються в її здійсненні: спільні європейські проекти здійснюють

внесок у розвиток систем вищої освіти і формування багатосторонніх інституційних партнерств та мереж; спільні європейські проекти з розвитку навчальних планів на рівні навчальних закладів сприяють впровадженню новаторських навчальних програм, а проекти з поліпшення університетського управління сприяють реформуванню управлінських структур у ВНЗ; спільні європейські проекти та гранти індивідуальної мобільності забезпечують мобільність і академічний діалог, а також підвищення якості програм та посилення персональних академічних зв'язків [10].

У вищих навчальних закладах Чехії і Словаччини активно працюють різні міжнародні програми. Так, Вища школа економіки в Празі (ВШЕ) має значний досвід роботи в рамках міжнародних програм. Наприклад, у 2001 р. 172 студенти різних факультетів за програмою обміну студентів проходили стажування у вищих навчальних закладах європейських та північноамериканських вищих навчальних закладах, серед яких найбільша кількість була у Франції (22), та Австрії (22) [11]. Зазначимо, що 2 студенти проходили стажування у Росії, що свідчить про багатовекторність міжнародних програм ВШЕ [11]. У 2002 р. в рамках програми ЕРАЗМУС більше ста студентів та 9 викладачів отримали можливість стажування у вищих навчальних закладах Європи і Північної Америки, понад 90 студентів та 4 викладачі за програмою обміну стажувалися в ВШЕ [12]. До міжнародних навчальних програм у 2005 р. у ВШЕ було залучено 450 студентів, з яких 286 студентів бакалаврського і магістерського рівня, 109 — докторського рівня. Чотириста п'ятдесят вісім іноземних студентів навчалися за міжнародними програмами у ВШЕ. Як свідчать дані табл.1, у ВШЕ спостерігається зростання кількості студентів, що проходили стажування за кордоном.

Таблиця 1

Стажування за кордоном студентів Вищої школи економіки в Празі

Факультет	2001 рік		2005 рік		2012 рік	
	Кількість студентів	Відсоток до загальної кількості	Кількість студентів	Відсоток до загальної кількості	Кількість студентів	Відсоток до загальної кількості
Факультет фінансів і бухгалтерського обліку	24	14 %	38	12,8 %	69	18,4 %
Факультет міжнародних відносин	113	66 %	180	60,8 %	159	42,2 %
Факультет бізнесу	18	10 %	30	10,1 %	59	15,7 %
Факультет інформатики і статистики	7	4 %	20	6,8 %	22	5,8 %
факультет економіки та державного управління	10	6 %	23	7,8 %	59	15,7 %
Факультет менеджменту	0	0 %	5	1,7 %	8	2,2 %
Всього студентів	172		296		376	

Джерело: [11].

Так, у 2001 р. загальна кількість студентів, що проходили стажування за кордоном становила 172 студенти, а в 2005 р. — 296 студентів. Збільшилася кількість студентів практично на всіх факультетах. Водночас зазначимо, що у загальноуніверситетському рейтингу зі стажування за кордоном найбільшу кількість студентів у 2001 р., 2005 р., 2012 мав факультет міжнародних відносин — відповідно 113, 180, 159 студентів; найменшу — факультет менеджменту — відповідно 0, 5, 8 студентів. Найвищу питому вагу кількості студентів ВШЕ в Празі, які проходили стажування за кордоном, мав факультет міжнародних відносин. Водночас зазначимо, що у 2012 р. (42, 2 %) вона дещо знизилася порівняно з 2001 р. (66,0 %) і 2005 р. (60,8 %), тоді як підвищилася питома вага факультетів менеджменту (0 % і 1,7 %), факультету економіки і державного управління (6,0 % і 7,8 %), факультету інформатики і статистики (4,0 % і 6,8 %). У 2012 році тенденції збереглися.

Зазначимо, що участь студентів ВШЕ у міжнародних програмах поступово кількісно

збільшувалася. Так у 2010 р. кількість студентів, що проходили стажування за кордоном становила 481, а прийнятих іноземних студентів — 561, що, на нашу думку, свідчить про високий рівень професійної підготовки та зацікавленість міжнародною спільнотою досвідом підготовки фахівців економічного профілю у ВШЕ. Загалом, за даними ОЕСР, стажуватися до Чехії виявили бажання 0,9 % всіх студентів, які проходили стажування за кордоном у світі [8].

Загальноєвропейські програми навчання дають можливість випускникам вищих навчальних закладів мати значну перевагу на ринку праці у своїй країні, оскільки вони мають розуміння євроінтеграційних економічних процесів у контексті міжкультурної взаємодії, досвід роботи в міжнародному середовищі. Таким чином, освітні програми ЄС мають чітке інноваційне освітньо-професійне спрямування, що дає змогу здійснювати ефективну економічну та соціальну перебудову в умовах глобалізації та інтеграції європейського суспільства.

Література:

1. Brandsteidl eröffnet «BildungsRaum Centropo» Utl.: Blick über den Gartenzaun macht Wiener SchülerInnen zu Europäischen BürgerInnen [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.wien.gv.at/rk/msg/>
2. Decision No 819/95/EC of the European Parliament and of the Council of 14 March 1995 establishing the Community action programme «Socrates» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/>
3. Evropské komise o plnění lisabonských cílů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning>
4. Downes D. The role of educator in a digital world // Retrieved / D. Downes. — 2011. — № 25. — January [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.slideshare.net/Downes/the-role-of-the-educator-in-the-digital->
5. Fondy Evropské Unie: 26,7 miliard € pro Českou republiku [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>.
6. Maroš Babitz, Rastislav Havran. Štrukturálne fondy EÚ na Slovensku a možnosti ich transparentnejšieho využívání. — Bratislava: Adin, s. r. o 2006. — 80 s.
7. Nová reformní strategie pro vysokoškolské vzdělávání / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.businessinfo.cz>
8. OECD, (May, 2010a). The OECD Innovation Strategy: Getting a Head Start on Tomorrow. Retrieved 01 March 2012 from / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.oer-quality.org/wpcontent/uploads/>
9. Operačný program 'Slovensko—Česká republika' / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ec.europa.eu/>
10. Report from the commission to the council on the interim evaluation of the third phase of the Tempus programme / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/> VSE. Výroční zpráva. Mezinárodní spolupráce ve vzdělávání [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.vse.cz/kategorie/1301>
11. Vysoká škola ekonomická v Praze. Fakultě podnikohospodářské [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://fph.vse.cz/wp>

В статті розглядається проблема впливу міжнародних фондів і програм на розвиток вищої освіти. Проаналізовано освітні проекти і програми Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського соціального фонду та їх роль у формуванні конкурентоспроможного освітнього середовища в Чехії і Словаччині

Ключові слова: міжнародні фонди, освітні програми, інноваційний розвиток, вища освіта.

В статье рассматривается проблема влияния международных фондов и программ на развитие высшего образования. Проанализированы образовательные проекты и программы Европейского фонда регионального развития, Европейского социального фонда и их роль в формировании конкурентоспособной образовательной среды в Чехии и Словакии.

Ключевые слова: международные фонды, образовательные программы, инновационное развитие, высшее образование.

The problem of the influence of international funds and programs for the development of higher education. Analyzed educational projects and programs of the European Regional Development Fund, European Social Fund and their role in shaping the competitive educational environment in the Czech Republic and Slovakia.

Keywords: international funds, educational programs, innovative development, higher education.